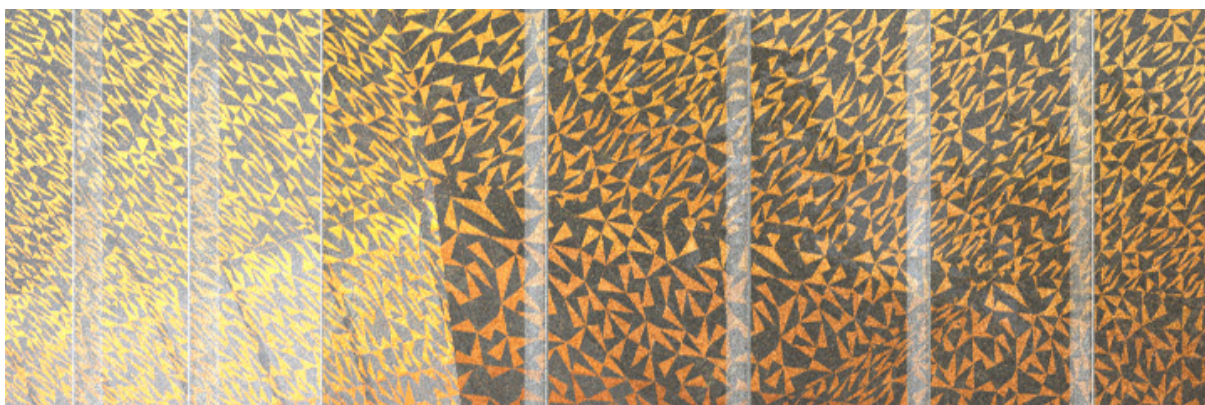

Műszaki leírás

„A SZOMBATHELYI WEÖRES SÁNDOR SZÍNHÁZ ÚJ ÉPÜLETE”
ÉPÍTÉSZETI ÉS VÁROSRENDEZÉSI ÖTLETPÁLYÁZAT

2008. OKTÓBER

„Színházat csinálni annyit tesz, mint értelem után kutatni egy bizonyos tevékenység folytatása közben. Önmagában véve **a színház olyan, mint egy régészeti lelet**. Mindazonáltal ebbe a régészeti leletbe, mely elvesztette közvetlen, azonnali hasznosságát, időről időre különböző értékek juttathatók be. Magunkévá tehetjük annak a kor és kultúra szellemének az értékeit, amelyben élünk. Azonban megkereshetjük benne a mi értékeinket is.”

(Eugenio Barba)

TARTALOMJEGYZÉK

- 1. ÉPÍTÉSZET**
 - HELYZETÉRTÉKELÉS
 - EVOLÚCIÓ: AZ ELKÉPZELHETŐ BEÉPÍTÉSEK ELEMZÉSEI
 - KONCEPCIÓ I.: A „ZÖLD SZÍNHÁZ”
 - KÖRNYEZETI KAPCSOLATOK
 - KONCEPCIÓ II.: 2 IN 1, AVAGY A „FEKETE DOBOZ”
 - KÖZÖNSÉGFORGALMI TEREK
 - EGYÉB FUNKCIÓK, KISZOLGÁLÓ TERÜLETEK. A TV-STÚDIÓ
 - HOMLOKZAT- ÉS TÖMEGFORMÁLÁS
- 2. TÁJÉPÍTÉSZET**
- 3. TARTÓSZERKEZETEK**
- 4. ÉPÜLETGÉPÉSZET**
- 5. AKUSZTIKA**
- 6. FORGALOMTECHNIKA**
- 7. TERÜLETKIMUTATÁS**

TERVLAPOK JEGYZÉKE

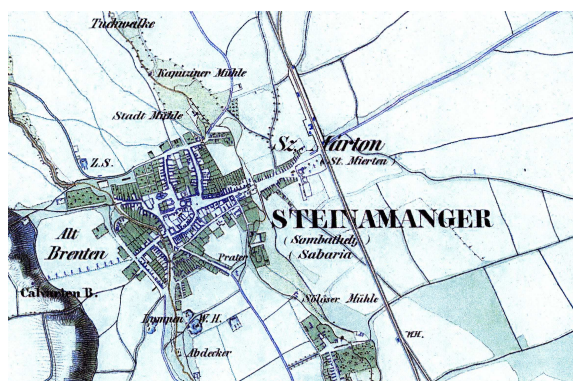
- 1. EVOLÚCIÓ: AZ ELKÉPZELHETPŐ BEÉPÍTÉSEK ELEMZÉSEI**
- 2. KÖRNYEZETALAKÍTÁSI TERV (HELYSZÍNRAJZ) M 1:500**
- 3. FORGALOMTECHNIKAI JAVASLAT (M 1:1000) ÉS A PINCESZINTEK ALAPRAJZAI (M 1:250)**
- 4. A FÖLDSZINT ALAPRAJZA (M 1:250)**
- 5. AZ ELSŐ EMELET ALAPRAJZA (M 1:250)**
- 6. A MÁSODIK ÉS A HARMADIK EMELET ALAPRAJZA (M 1:250)**
- 7. METSZETEK (M 1:250)**
- 8. HOMLOKZATOK (M 1:250)**
- 9. A SZÍNHÁZ- ÉS A RENDEZVÉNYTEREM LEHETSÉGES BERENDEZÉSI SÉMÁI**
- 10. LÁTVÁNYTERVEK**
- 11. LÁTVÁNYTERVEK**

1. ÉPÍTÉS ZET

HELYZETÉRTÉKE LÉS

Tervünk lényege, hogy elvégezvén egy részletes városszerkezeti vizsgálatot, annak tanulságait felhasználva a kiírt programot figyelembe véve egy **optimális városszerkezeti beépítést** javasolunk. Ki kell, hogy hangsúlyozzuk, hogy a vizsgált beépítési lehetőségek mindegyike rendelkezik számos előnnyel és hátránnyal. Csak olyan lehetőségeket vizsgáltunk, amelyekről hisszük, hogy egy pontosított, részletes programnak megfelelően közülük kiválasztva érdemes a továbbtervezést elvégezni, ezeket pályázatunkban egy mátrixba rendeztük. Minthogy az ötletpályázat a peremfeltételeket szabadon hagyta, kidolgozott megoldásunk **csupán egy, az általunk jónak gondolt beépítések közül**, amely a pályázatunkban javasolt funkció-racionalizálásoknak megfelelően a legjobb megoldásnak tűnik.

Összefoglalva: egyszerre értékeltük át a városszerkezeti összefüggéseket, és tettünk javaslatot a program összevonásokra is. **Pályázati tervünk e két javaslatunk egyidejűségét feltételezi.**

EVOLÚCIÓ: AZ ELKÉPZELHETŐ BEÉPÍTÉSEK ELEMZÉSEI

Kidolgozott megoldásunkhoz logikus lépések sorozatán át jutottunk, melyek fokozatosan vezettek el bennünket a javasolt koncepcióig.

A → B → C → D → E

A) Meglévő állapot

Le kell, hogy szögezzük, hogy Március 15. tér jelenlegi beépítése, a Sportház (SH) és az orvosi rendelő épületei (SZTK) mind városszerkezeti, mind pedig építészeti minőségüket tekintve arányosak, komoly értékeket hordoznak. Abban az esetben, ha egy rendezvényterem elhelyezése lenne csak a feladat, az SZTK épületének más hasznosítása mellett egyértelműen az épületek átalakítása mellett döntenénk.

B) Mindkét jelenlegi épület megtartása

Elképzelhetőnek tartjuk azt a – kétségkívül költséghatékony – megoldást, hogy mindkét ház megtartásával valósítjuk meg a két funkciót. A SH-ban erős kompromisszumokkal, de kialakítható a rendezvényterem programja. Az SZTK épülettel egy tömegben a színház úgy helyezhető el, hogy a meglévő épület téri homlokzata – jelentős átalakítás után – a színház többszintes előcsarnokát ill. a kiszolgáló funkciókat fogadná be, míg a Gyöngyös műcsatorna felőli részben kapna helyet a színházterem tömbje. Gazdaságos és jól ütemezhető megoldás, azonban problémája a funkciók duplázása és a két épület közötti tér „holt” jellege.

C) A Sportház megtartása-átalakítása, az SZTK bontása, az új program külön 2 épületben

Elképzelhető, és kétségkívül kézenfekvő a kiírás által javasolt megoldás, az SZTK elbontásával, a SH megtartásával. Ez esetben elképzelhető, hogy külön épületben fogalmazzuk meg a színház tömbjét, és

az átalakított SH-ban a rendezvénytermet. A két épület között kialakuló tér megteremtheti az összeköttetést a városi tér és a park között, de ez inkább passzázs jellegű, semmint intenzív egység tudna lenni.

D) A Sportház megtartása-átalakítása, az SZTK bontása, az új program egy közös épületben

Abban az esetben, ha az új színházat és az átalakított Sportházat egy kompakt épületben képzeljük el, megteremtődhet a lehetőség a tér és a Pelikán park intenzív kapcsolatára, ha tetszik egységére. A funkcionális duplikátumok megszűnése éppúgy hozadéka e koncepciónak, mint az a hátrány, amelyet a megtartott épületrészek problémája eredményez. Látszólag gazdaságos megoldás csupán. Abban az esetben tartanánk elképzelhetőnek, ha kifejezett szándék a SH megtartása.

E) Teljes bontás, új, integrált épület

Pályázatunk készítése közben felmerült, hogy a programot racionalizáljuk, a rendezvényterem és a színház számtalan működési téri szituációit egyetlen „fekete doboz” kialakításával elégítsük ki. E kompaktságnak számos előnye van. Azon túl, hogy a beruházás gazdaságos, az üzemeltetés, a működés is kétségtelenül a leginkább költséghatékony tudna lenni. Ez az integrált épület lehetővé tenné egy új, nagyszabású környezetrendezést. Így a park és a tér intenzív kapcsolata, a megközelítések és a feltöltések leginkább kedvező kialakítása megteremthetné a legjobb megoldás lehetőségét.

KONCEPCIÓ I: A „ZÖLD SZÍNHÁZ”

Megvizsgálva Szombathely belvárosának **zöldfelületi struktúráját** arra jutottunk, hogy a szigetszerű parkok a város szerkezetének meghatározó elemei. Megoldási javaslatunkban a Pelikán parkot és a jelenlegi Március 15. teret egyetlen tömbben megfogalmazott közparkként képzeljük el. Alapvető kommunikációs üzenetén túl a város különlegessége lehetne egy olyan **„zöld színház”**, amely esetében épített és természeti formák közti határok elmosódnának, a színház urbanus alapértelmezése pedig sajátos természeti konnotációkkal gazdagodna. **Meggyőződésünk, hogy ez lenne a szombathelyi Weöres Sándor színház építészeti megformálásának igazi különlegessége.**

A Pelikán parkot jelenleg a Gyöngyös műcsatorna élesen, morfológiailag is elválasztja az ünnepi tértől és az épületektől. Tervünk javaslata egy olyan **új közpark** létrehozás itt, amely a meglévő parkkal együtt szerves egységes képezve, magába foglalja, átöleli az új épületet. A park ezáltal védőgyűrűje, ha tetszik homlokzata a színháznak. Olyan liget lesz az épület előtere, amely az ünnepélyes ráhangolódást éppúgy segíti, mint az épület egyszerre feltárulkozó és rejtőzködő ünnepi méltóságát. A sövények, lombok, növényi térfalak organikus struktúrája épített formálásként folytatódik a belső térben. Külső és belső közötti határok elmosódnak. **Színház a ligetben. Ez tervünk első alapállítása.**

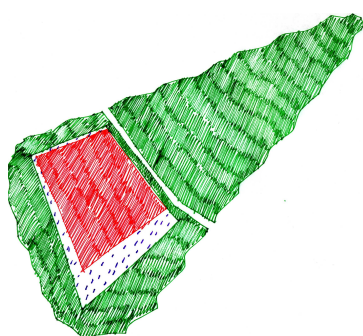
KÖRNYEZETI KAPCSOLATOK

Tervpályázatunk meghatározó elemei a környezeti kapcsolatok. Olyan városi házban gondolkodunk, mint a kiírás: **állandóan nyitott, hívogató, átjárható térstruktúrában**, amely egyszerre

része Szombathely város jelenlegi és jövőbeli nyüzsgő kulturális életének és egyszerre a nyugodt, méltóságteljes középülete a városnak.

Elfogadva a kiírásban szereplő körforgalom tervét, a 18-as Honvéd utca mentén alakítottuk ki a kért buszparkolókat, a lehető legközelebb az épület főbejáratához. A Deák Ferenc utca felől történik az épület díszlet-feltöltése szintben a földszinten, a parkolás a rámpán át megközelíthető pinceszinten. Tervünk jelentős egyidejűségi tényezővel tud számolni, épp a megcélzott variabilitás és multifunkcionalitás okán.

Nagyon fontosnak tartottuk a Király utca és a Markusovszky Lajos utca által kijelölt városi tengely megtartását, ezért épületünket a jelenlegi Sportház homlokzatának vonalára illesztettük. A tengely azonban inkább vizuális, semmint valódi közlekedési tengely, ezért tervünk a sövénygyűrű részévé teszi azt a Március 15. tér jelenlegi helyével együtt. A **Március 15. tér áthelyezését** javasoljuk. Ennek oka, hogy véleményünk szerint az ünnepi tér és a színház reprezentatív előterének integrálása

célszerű, ráadásul meg kívántuk teremteni a tér és a Pelikán park közvetlen kapcsolatát. Az újrafogalmazott köztér izgalmas és sokszínű városi tere lehetne Szombathelynek. Elképzelésünk szerint olyan **sövénygyűrű** venné körül, amelyen át egyetlen széles és számtalan különböző szélességű nyiladékon át érhető el az épület. Ez a növénytársulás sajátos szűrő és térfalképző elem egyben. A tér fő térfala természetesen az előcsarnok hatalmas üvegfala, de a Pelikán park felőli oldala patakparti oldallá válna (Gyöngyös műcsatorna).

KONCEPCIÓ II.: 2 IN 1, AVAGY A „FEKETE DOBOZ”

Az az érzésünk, hogy érdemes lenne megfontolni, hogy nem gazdaságosabb megoldás-e mind a beruházást, mind pedig az üzemeltetést tekintve egy olyan teret létrehozni, amelyben minden nagytermi funkció (így a különböző színháztermi vagy rendezvénytermi elrendezések, a táncversenyek, a különféle bálók, konferenciák, koncertek megrendezésére szolgáló elrendezés) kialakítható lenne? Noha kétségtelen, hogy a javasolt megoldással a különféle használatok egyidejűsége nem mindig valósítható meg, de tekintettel a színház időszakos használatára, a rendezvénytermi funkció jó előre ütemezhető időbeliségére, és nem utolsósorban a gazdaságosság szempontjára, az **integrált funkcionális kialakítást** tarjuk a legjobbnak.

Ezt a gondolatmenetet folytatva alapvető, hogy olyan termet építsünk, amely a lehető legteljesebb mértékben **flexibilis**, a legkülönbözőbb elrendezésekre alkalmas legyen, mégpedig oly módon, hogy **gyorsan, egyszerűen átrendezhető legyen**. Ennek megfelelően a terem egyetlen nagyméretű csarnok, 25x48m-es alapterülettel, egyoldali 10x15m-es térbövellettel, általános 15 méteres belmagassággal és a lehetséges zsinórpadlás helyén 26 méteres magassággal. A 15 méteres szabad belmagasság és a proscéniumnyílás 10 méteres magassága feletti zónában helyezkednek el azok a mozgatható kiszolgáló- és világítási hidak, amelyek a különféle elrendezések esetében biztosítják a kívánt technológiai háttérrel. A teljes terem 5 méteres belmagasságban alá van pincézve. A hátszínpad alatt raktárat, a főszínpad alatt az alsó színpadot, míg a nézőtér alatt a mobil széksorok raktárát

alakítottuk ki. Utóbbit a nézőtér egy részének süllyesztésével érjük el, ugyancsak szükség van e süllyesztésre 80 cm-es mélységig hagyományos színházi elrendezés esetén. Sík padozatú kialakítás esetén a nézőtér mozgatható 80 cm-es része melletti fix lépcsők álpadlóval egészítendő ki. A terem alapelve, amint azt a lehetséges elrendezéseket bemutató tervlapunk mutatja, hogy egyrészt a mobil széksorokkal, másrészt pedig a különféle kirekesztésekkel bármelyik igényelt elrendezés könnyen előállítható legyen. Akusztikailag e terem dilatált, azaz tökéletesen hangszigetelt mind a közönségforgalmi, mind pedig a színház üzemi területeitől. Az emeleti szintről mind kétoldról, mind pedig szemből elérhetők a mobil lejtős nézősorok, hagyományos (a színpaddal szemben elhelyezett), és kétoldali karzat esetén is.

A terem belső világa olyan **kifordítható burkolattal** van ellátva, mely egyaránt tudja a semleges sötét és az ünnepélyes, színes belsőépítészeti világot. Ez a tér tehát elsősorban technológia, amely tetszőlegesen öltöztethető. Korszerű, flexibilis egyfelől, és a hagyományos rendezvények, színházi előadások megtartására éppúgy alkalmas, mint a leginkább úttörő, kísérleti előadások, performanszok megrendezésére. **Ha Szombathely színházat épít, ha ekkora beruházásra szánja el magát, véleményünk szerint erősen indokolt, hogy egy ilyen korszerű, multifunkcionális teremben gondolkodjon. Ez tervünk második alapállítása.**

A következőkben – a teljesség igénye nélkül – néhány, egymástól markánsan különböző elrendezési lehetőséget mutatunk be (a vonatkozó tervlap ennél bőségesebb rajzos ábraanyagon magyarázza a terem lehetőségeit).

A) HAGYOMÁNYOS SZÍNHÁZI ELRENDEZÉS

Az akusztikailag méretezett kirekesztésekkel létrehozható a kiírás által kért 400 fős színháztér, amely 15 m széles és 17 m mély, teljes alapterületében süllyeszthető színpaddal, 11x15 méteres hátsó színpaddal, a jobb oldalon 15 méter széles oldalszínpaddal, 6-10 méterig variálható magasságú és 10-15 méterig variálható szélességű színpadnyílás-szélességgel. A bal oldali oldalszínpadot 5 méter szélesre terveztük, hiszen a kétoldali teljes szélességű oldalszínpadot elsősorban az operaelőadások igénylik, úgy véljük, hogy a tervünk flexibilitása bőven kárpótolja a kialakításnak ezt az egyetlen korlátját. Nemzetközi példák is igazolják ennek a fajta aszimmetrikus oldalszínpados elrendezésnek a létjogosultságát. A süllyeszthető főszínpaddal, zenekari árokkal és a nézőtér egy részének süllyesztésével változatos rendezői igényeknek megfelelő téri koncepciók valósulhatnak meg még a hagyományos alapképlet megtartása esetén is.

B) ARÉNASZÍNPAD ILL. SPECIÁLIS SZÍNHÁZI ELRENDEZÉSEK

Kihasználva az oldalszínpadokat, olyan három vagy akár négy oldalról nézőtérrel körülvett elrendezést lehet megvalósítani, amelyben szabadon változtathatók a színpadi és nézőtéri területek arányai. Minthogy mind gyakoribb rendezői igény, hogy a nézők és a színészek határozott elkülönülése oldódjon, akár meg is cserélődjön, egy ma újonnan épített színházi térnek föl kell készülnie ezen lehetőségek biztosítására. A színházterem körülötti kiszolgáló technikai sáv lehetőséget ad arra, hogy a színészek sokféle módon közelíthessék meg a színpadot

C) KONFERENCIATEREM

A tervezett épületünk alkalmas arra, hogy a kiírásnak megfelelően nagy létszámú konferenciák lebonyolítását is ki tudja szolgálni. Ez esetben a plenáris ülések megrendezésére használható nagyterem, kb. 800 kényelmes férőhellyel, amely szükség esetén akár 1000 főig is felbővíthető.

D) TÁNCTEREM

Tekintettel a nagyhírű Savaria táncversenyre, kézenfekvő igény ennek lebonyolíthatósága. 16x20 méteres színpaddal 550 férőhelyes elrendezés biztosítható. A nagyobbik nézőtéri blokknál az emeletről is megközelíthetők a széksorok.

E) BÁLTEREM

A terem alkalmas több mint 300 fős bálterem kialakítására is. A konyhaüzem pozicionálása miatt az oldalszínpadnak közvetlen kapcsolata van a konyhával, így könnyedén megoldható nagyméretű fogadások, vacsorák lebonyolítás is a teremben.

F) SZEKCIONÁLHATÓ OSZTOTT TEREK

Noha a kiírásnak megfelelően biztosítottuk a kellő számú előadó- és szekciótérmet, de igény esetén megoldható a nagyterem szekcionálása is. Ebben az esetben variábilis módon számos teremméret-összeállítás elképzelhető.

G) FILMSTÚDIÓ

A kiírás által kért, a 3. emeleten biztosított TV stúdiókon túl, lehetőség van arra, hogy holt szezonokban a nagytermet akár filmforgatásra is bérbe adja a színház. Ez a fajta variabilitás az egész projekt gazdaságosságát fokozhatja.

H) KÖNNYŰZENEI KONCERTTEREM

A nagyterem technikai lehetőségeit kihasználva kb. 1200 fős könnyűzenei koncertek lebonyolítására is alkalmassá tehető a tér.

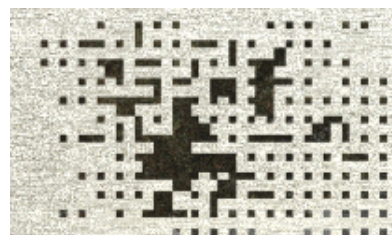
KÖZÖNSÉGFORGALMI TEREK

Úgy képzeljük, hogy a szombathelyi Weöres Sándor Színház közönségforgalmi területe egyfajta **nyitott köztér**ként kell, hogy működjön. A Március 15. tér, az épület előcsarnoka és foyér-ja egy tér, nyáron összenyitható közös légtér is egyben. A Pelikán park revitalizációjával, az új parkkal együtt olyan vonzó kulturális tér jöhet így létre, mely e belehelyezett nappal is működő funkciókon keresztül (étterem, kávézó, kiállítótér, stb.) a város kiemelkedő pontja lehet. A tér és az előcsarnok akár olyan, a színházhoz lazábban kötődő eseményeknek is teret adhat, amelyek a napközbeni használatot vonzóbbá teszik.

A földszinti előcsarnok **az ünnepi tér direkt folytatása** tehát. Innen érhető el a nagyterem (előrről és kétoldalról egyaránt), a kiszolgáló funkciók (vizesblokkok, jegypénztár, stb.). Az előcsarnok a földszinten és az emeleti szinten kiállítótér is egyben, így nappal is vonzó célpontja lehet a városlakóknak, turistáknak. A Gyöngyös műcsatorna felől az előcsarnokkal közös légtérben helyeztük el az éttermet, mely hangsúlyozottan a park világával kommunikál. A másik oldalon javasoljuk kialakítani a színházi büfét, kávézót, az elkülönített művészbüfével.

Az emeletről érhető el a színház- és rendezvényterem alkalmankénti karzatos bejárata, valamint az itt elhelyezett előadótermek, szekciótermek és a stúdiószínpad. Ruhatárakat és vizesblokkokat mind az emeleten, mind pedig a földszinten biztosítottunk.

A **stúdiószínpad** különlegessége, hogy a **homlokzati szerkesztés perforációja** lévén megnyílik a Pelikán-park felé, lehetőséget teremtve ezáltal különleges kísérleti előadások megrendezésére is. Mivel a nagy próbatermet a stúdiószínpad mellé helyeztük, ezért megvalósítható akár egybenyitásuk is.

A közönségforgalmat két szinten bonyolítjuk le, így – a többi szint lezárásával – a nyitott ház ellenőrzése is könnyen megoldható. Az emeleti szintre két lépcső vezet föl. A reprezentatív főlépcső közvetlenül a főbejárat mellett helyezkedik el, míg a stúdiószínpad külön lépcsőn is megközelíthető. Az akadálymentes közlekedést lifttel biztosítjuk, és ugyancsak lifttel, valamint egy füstmentes lépcsőházzal érhetőek el a pincszinti parkolók.

A parkolást mindenképpen térszín alatt képzeljük el, noha a park mentén kialakíthatóan gondolunk felszíni parkolókat is. A pincszint a raktárak, a konyha feltöltése és az alsószínpad színháztechnológiája miatt úgyszintén szükséges, így az azt körülvevő gyűrűben közel kétszáz gépkocsiallást ki tudunk alakítani.

EGYÉB FUNKCIÓK, KISZOLGÁLÓ TERÜLETEK. A TV-STÚDIÓ

A közönségforgalmi területektől **szigorúan elválasztva** helyeztük el a színház üzemi és kiszolgáló területeit, a rendezvénytermi kialakítás háttérfunkcióit, valamint a TV-stúdiót. Az elválasztás ellenére, az egyes szinteken az átjárás természetesen megoldható.

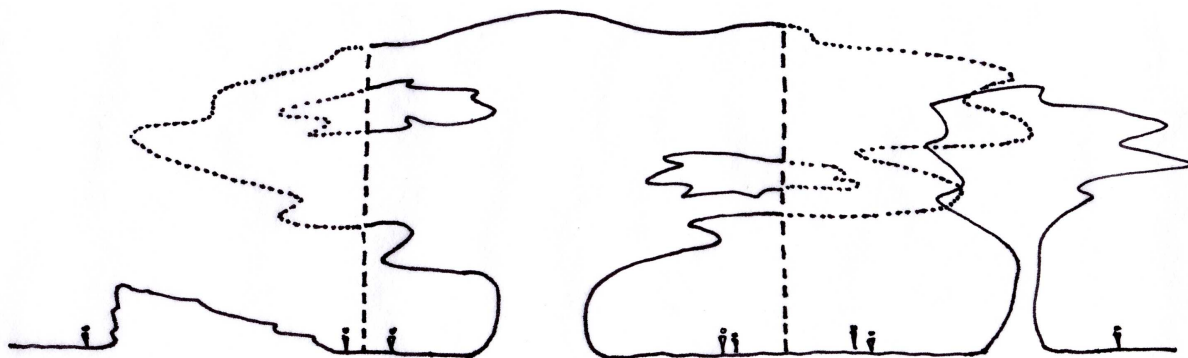
A Deák Ferenc utca felőli homlokzatra kerültek a különféle műhelyek, varrodák, a gazdasági bejárathoz tartozó funkciók a földszinten, míg a személybejáratot az erre merőleges homlokzaton, azaz elválasztva, külön portaszolgálattal alakítottuk ki. Az első emeleti részbe kerültek az öltözők, és innen érhetőek el a próbatermek is. A második emeletre helyeztük a színházhoz és a rendezvényteremhez tartozó irodákat, tárgyalókat, iratárakat, könyvtárakat. Végül a harmadik emelet Deák Ferenc utcai része teljes egészében a TV Stúdióé: ide kerültek a homlokzati traktusba az irodák, a középső traktusba a gyártás és előkészítő funkciók, míg az oldaltraktusba maguk a stúdiószobák. Ezen a szinten a

gépészeti berendezések jelentős helyigényét is kielégítjük, a kültéri gépészeti egységek tetőszintbe süllyesztésével.

A pinceszinten a parkolók mellett a szükséges raktárakat, műhelyeket és alárendelt kiszolgáló funkciókat alakítottuk ki.

HOMLOKZAT- ÉS TÖMEGFORMÁLÁS

Az épületünk megformálásánál a már említett „zöld színház” koncepciójából indultunk ki, ezért az épület külső homlokzati kérgének a park illetve az új sövénytelepítés tartható. Az így létrejövő **elsődleges kéreg** mögött, a parkban egy olyan épület áll, amelyik egyszerre **jelszerű**, és – szándékaink szerint – egyszerre **fejezi ki a színház közösségi jellegét**. Minthogy a színház alapvetően üzem és technológia is, másrészt azért, mert nagyban bízunk a terveinken szereplő intenzív közpark homlokzatteremtő, környezetalakító erejében, épületünk alapvetően semleges homlokzati alapállásból indul ki: egyetlen nagyméretű, kővel burkolt épület-dobozból építkezünk. A nyílásokat is felületszerűen alakítottuk ki, biztosítva a szükséges bevilágítást, szintenként 4 sor kisebb ablak kialakításával.

Koncepciónk szerint a színház a közösségi terekről szól, így azok **ünnepi megformálását** tartottuk alapvetően fontosnak. Ezért az épület tömegéből mintegy kivájjva olyan **organikus felületként** határoljuk a belsőben az előcsarnokot, mely ennek az ünnepélyességnek, ennek a méltóságnak a háttéréül szolgálhat. **Kifaragott kőtömb? Színházi függöny? Lebegő díszlet?** Véleményünk szerint ez a széles asszociációs spektrum gazdagítja az értelmezést, és teheti vonzó, látogatott helyé a színházat. Szándékaink szerint ez az a felület, amely a foyer üvegfalának transzparenciája, szép időben részbeni nyitottsága miatt elsődleges homlokzatalakító, sőt, akár **szimbólumteremtő motívum**má is előléphet.

A színháztervezés örök kérdése a **zsinórpaddás** tömegének építészeti kezelése. Mi azt gondoljuk, hogy e technológiai rész őszintén megjelenhet a tömegben. Közelről nem igazán látszik, míg távolról a terveinken javasolt derengő homogén megvilágítással jelszerű pontja lehet már távolról is a színház épületének.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy **interaktív ház** jöjjön létre. Olyan színházat képzelünk, amely élő városi felület, kommunikációs zóna. A tényleges nyilvános funkciókon túl a színház előtti téren a térburkolatra kivetítve folyamatosan látható lenne a színpadi előadás absztrahált képe. Vonzó, 21. századi **kulturális látványosságként**.

2. TÁJÉPÍTÉSZET

Szombathely zöld város. Parkok, zöld tömbbelső, fásított utcák, patakpart a városon mindenütt. Ez a megkapó környezet ihlette a környezetrendezés alap gondolatát, mely szerint a tervezési terület tömbje a Pelikán parkkal egyesülve egy nagy zöld szigetet alkot a város szövetében. A sziget belsejébe hatolva pedig feltárul a színház külön világa.

Az új parkrész – tehát a színházat körülvevő zöld – különböző magasságú és textúrájú növényfelületek együttese, mint egy „patchwork” takaró.

Az egyenes, de egymással szabálytalan szöget bezáró sétautak által közrefogott, nagyonis különböző alapterületű foltokat más-más magasságú és jellegű növényegyüttesek töltik ki. A növényzet által alkotott szabálytalan szögletes testek a színházépület tömegére reflektálnak.

Mindennek gyakorlati haszna, hogy nagyon rövid időn – 2-5 éven – belül zárja ki a látványból a viszonylag forgalmas utakat a színházépület dísztere felől nézve úgy, hogy egy érdekes, változatos parkrész jön létre ezen a valójában nem túlságosan nagy területen. A dús növényzet évszakonként – sőt néhány hetenként más-más képet mutat, de ez a burjánzó világ az épület egyszerű, sík felületeivel nagyonis egy nyelvet beszél.

A sétányok melletti padokon ülve beletemetkezhetünk ebbe a „zöld paplanba”. A részletes tervezés során egy-egy folt helyén végül kövezett kis terecske, esetleg játszótér is helyet kaphat.

Az utca felől nézve ez a fajta kiültetés lezárja a térfalakat, emberibb léptéket hoz létre a jelenleginél, miközben a térfalak természetesen zöldek. Egy ilyen léptékű középület mindenképpen

megkíván maga előtt egy nagyobb méretű szabad felületet – ahogy ez a jelenleg meglévő épületegyüttesnél is így van. Mégis nézetünk szerint ez a most ott lévő széles tér a városszerkezetből nem következik - nem egy olyanfajta szervesen alakult kiteresedés, mint a Fő tér például. Ugyanakkor a meglévő térfalakhoz mérten túlságosan is levegős és váratlanul bekövetkező kiteresedés a szemlélőben elbizonytalanodást okoz. Olyan kicsit, mintha a kisváros meghitt, sétára invitáló közege hirtelen kilyukadna.

Olyan megoldást kerestünk tehát, ami az utcának is megadja, ami az utcáé, és a középületnek is, ami a középületé.

Hosszú távú stratégiaként a növényfelületekbe fák is kerülnek – elhelyezésüket tekintve szórطان, nem igazítva őket a geometrikus mintához. Ezek nagyméretű fák, egy faj kiválasztva a Pelikán park anyagából – ezáltal is erősítve a két parkrész összetartozását. Lehet például platán. Mindenesetre mire ezek valóban nagy fák lesznek, és téralkotóként is szerepet vállalnak, addigra legalább 20 év eltelik majd. A rövid- és középtávú megoldást az utca és a színház terének és világának elkülönítésére a gyorsan horizontmagasságig növekedő cserjék és lágyszárúak jelenthetik.

Maguk a növényfoltok alapvetően három kategóriába sorolhatóak.

- Különböző magasságúra nyírt cserjekubusok. Ezek a legmagasabb növényfoltok (1,2m-4m). Virágdíszük nincs – vagy a nyírás miatt nem jelentős -, de ezek alkotják a kiültetés állandó vázát.
 - örökzöldek (Buxus, Taxus, Laurocerasus)
 - nyírt lombhullató cserjék (Phyladelphus, Spirea, Ligustrum, Carpinus, stb.)
- talajtakaró cserjék. Többségükben nyíratlanok, magasságuk fajtájuk miatt korlátozott. 0,4 – 1,2m közöttiek
 - örökzöld lombos talajtakarók – az előző kategóriához hasonlóan nem változnak az év során, hanem az állandó vázat alkotják (Cotoneaster sp., Lonicera nitida, stb.)
 - alacsony virágos cserjék (Lavandula, Perovskya, Caryopteris, Spirea japonica, stb.)
 - őszi lombszínükkel, vagy téli színes vesszőikkel díszítő talajtakaró cserjék. (Cornus alba 'Sibirica', C. flaviramea, Euonymus sp., stb.)
- lágyszárú évelők. Télen teljesen visszahúzódnak, de a vegetációs időszakban levélszínük, alakjuk, virágdíszük sokkal változatosabb képet képesek alkotni, mint a csak cserjékből álló kiültetések. Virágzási idejük, legtöbbször a nyár – amikor a cserjék már vagy még nem virágoznak. Már a második évben elérik végső magasságukat. Megfelelő fajták kiválasztása esetén az egynyári növényekkel ellentétben nem kívánnak lényegesen több gondoskodást a cserjéknél. Magasságok 0,15m-2m között változik. (Hemerocallis, Geranium, Euphorbia, Monarda, Dendranthemum, Aster, Sedum, Anemone, Macleaya, stb.)

3. TARTÓSZERKEZETEK

Általános adatok

Az új tervezett épület – a meglévők elbontása után – 2 pinceszint + földszint + 3 szintes, szabadonálló kialakítású lesz, mely egyetlen dilatációs egység, kivéve a színháztermet, mely akusztikai okokból önmagában dilatált szerkezet.

Alapozás

A Szombathelyre jellemző feltöltés alatt igen jó teherbírású talajrtegek vannak (209 m-ig anyag és iszap, de alatta 209 és 206 m között homokos kavics), így – tekintettel arra, hogy az alapozási sík kb. 209 méteresen várható, ebből probléma nem adódik. Hasonlóképp megnyugtató, hogy a talajvíz mértékadó magassága 210,7 m-en van, azaz tervezett épületünket nem érinti. Az épület alatt síklemez alapozás készül 70-80 cm vastagsággal.

Függőleges szerkezetek

Jellemzően 7,5-10 méteres raszterben monolit vasbeton pillérek alkalmazunk, melyek mérete kb. 50x50cm. Az épület homlokzatai monolit vasbeton falszerkezetek, melyek a teherhordásban részt vesznek. A résfalakon belül névlegesen (a szivárgólemez és tőrészek levonása nélkül értelmezetten) 25 cm vtg. monolit vasbeton bélésfal készül, ebbe kötnek bele a födémek.

Vízszintes szerkezetek

Tekintettel a jelentős fesztávokra, kétféle szerkezettípusban gondolkodunk. A kisebb fesztávú részekben 25-35 cm vastag monolit vb. lemezeket alkalmazunk, míg a nagyterem 15 méteres fesztávú szerkezetét előregyártott vagy monolit vasbeton gerendákkal oldjuk meg. Minthogy e térrész az épületen belül külön dilatációs egységet képez, a szerkezetváltás semmilyen problémát nem okoz. A zárófödém jellemzően síklemez födém, de a bejárat fölé kinyúló födémkonzol a nagy kinyúlás és a felette lévő park miatt alulbordás födémként készül. A bordák többtámaszúak észak-déli irányban a pillérsávokban helyezkednek el. Az alakváltozás korlátozására a födémkonzol túlemelve és utófesztítve készül.

Lépcsők és rámpák

A lépcsők és a rámpák vasbetonból készülnek.

4. ÉPÜLETGÉPÉSZET

Közműellátás, energia igények:

Vízfogyasztás, szennyvíz termelés	kommunális: 4,5 m ³ /nap
	locsolás: 6,5m ³ /nap
Külső, belső oltóvíz igény	2700 l/perc külső
	300 l/perc belső
Víz csatlakozás	NA 100
Csatornázási csatlakozás mérete	NA 200 2db
Gázigény (fűtés, HMV és gőznedvesítés)	500 kW
Hűtési igény	462 kW
Gépészeti villamos energia igény	
Beépítet teljesítmény	600 kW
Egyidejű gépészeti NYÁR	320 kW
TÉL (min)	130 kW

Méretezési alapadatok:

A szellőzőgép zónázott, hogy a különböző nyitva tartástól eltérő rendben működő helységek igényeit is ki lehessen elégíteni. A szellőzőgép frekvenciaváltós, az egyes zónák mennyiségi szabályozását a beépített, a BMS-ről vezérelt mennyiségsszabályzók biztosítják. Az egyes zónák levegő paraméter (hőmérséklet és nedvesség) szintjei eltérők lehetnek, melynek parancsolt értékeit a BMS-ről állítani lehet).

Külső méretezési állapot: Nyár: +32°C / 40%
 Télen: -13°C /90%

A terek belső adatai általában:

Hőmérséklet: nyáron: +24°C +/-2°C
 télen: +22+/- 2 °C

A zónázás ettől bizonyos korlátok között való eltérést tesz lehetővé (kb +/-4 °C).

Hidegvíz, melegvízellátás, csatornázás:

A hálózat hagyományos alaphálózattal készül, a használati melegvíz ellátás központi tárolóval és cirkulációs vezetékkel van ellátva. Az egységek kiszakaszolhatók, vizesblokkon belül műanyagcsöves szereléssel.

Tűzvíz hálózat:

A pinceszinten sprinkler rendszert terveztünk, merevtömlős tűzcsapokat a OTSZ és a 2/2002 BM rendelet szerint helyezzük el.

Hő és füstelszívás:

Mivel az alsó szintek terepszint alattiak az OTSz értelmében a 2/2002 BM rendelet szerinti hő és füst elvezetésről gondoskodni kell. A terepszint alatti terek, raktárak, kiállító terem, zárt közlekedők gépi

füstelszívással ellátottak, a légutánpótlást is gépi úton biztosítjuk a rendeleteknek megfelelően 60 perces működőképességgel.

Gázellátás:

A kazánház gázellátása a városi hálózatról biztosított. A kazánházba zárt égésterű kazánokat terveztünk. Szükség szerint megfelelő gazveszély érzékelővel és vészszellőzéssel ellátott.

Hőellátás:

A kazánház szolgáltatja a szükséges hőt, a transzmissziós hőveszteség fedezésére, a szellőző levegő felmelegítésére, valamint a páraszabályozásnál az utófűtőtest táplálására.

Ugyancsak a kazánházban elhelyezett gyors gőzfejlesztő szolgáltatja a nedvesítéshez szükséges gőzt. A hűtőenergiát kompakt hűtőgép szolgáltatja, melyet a felső szinten a tetőbe rejtetten helyezünk el. A rendszer puffer tartályt is tartalmaz

Az előadótermekben eltérő és lökésszerűen jelentkező hűtési igényeket az álmennyezetbe szerelt fan coilokkal biztosítjuk.

Légtechnika:

Az építőelemes hővisszanyerővel (entalpiavisszanyerővel) ellátott szellőzőgép zónázott, hogy a különböző nyitva tartástól eltérő rendben működő helységek igényeit is ki lehessen elégíteni. A szellőzőgép frekvenciaváltós, az egyes zónák mennyiségi szabályozását a beépített, a BMS- ről vezérelt mennyiségsszabályzó biztosítja. Az egyes zónák levegő paraméter (hőmérséklet és nedvesség) szintjei eltérők lehetnek, melynek parancsolt értékeit a BMS-ről állíthatók). Az előcsarnok a levegőt a központi gépből kapja és alul fújjuk be. Elszívás felülről történik. Az üveg felületek páramentesítése így biztosított.

5. AKUSZTIKA

Épületünk esetében kiemelt fontosságú a megfelelő akusztikai tervezés. Ezért pályázatunkban koncepcionális szinten kezeltük, és a léptékek megfelelően megoldottuk az ezzel összefüggő műszaki kérdéseket.

A közúti közlekedésből származó zaj- és rezgésvédelem

Az 1,5 m magasságban a jelenlegi zaj alapterhelést dominánsan az Deák Ferenc utca forgalma határozza meg, tekintettel arra, hogy a 18-as Honvéd utca 30 méteres távolsága a tervezett növénytelepítéssel jelentős hangcsillapító hatással is bír. Az akusztikailag kényes funkciók miatt, a forgalmi zajterhelés hatásának vizsgálatánál, a megítélési időre vonatkoztatott mértékadó zajterhelés mellett, az épületszerkezetek hangszigetelésének mértézésnél a maximum értékekkel is számolni kell. Az épület közvetlen közelében nincs olyan ipari létesítmény, ami üzemi zajterhelést okozhat.

A rendeltetészerű üzemeltetésből származó zaj- és rezgésvédelem

A belső zajok elleni védelmet egyrészt a logikus funkcionális csoportosítással értük el, másrészt a szokásos fal és födém szerkezeteknél alkalmazott kiegészítő hangvédelemmel. Ezek részben a szerkezetek dilatációját, részben akusztikai előtétfalak, álpadlók és álmennyezetek alkalmazását jelentik.

A színház- és próbatermeknél elvárható teremakusztikai követelmények és az egyidejű működésből adódó áthallás-gátlás követelményei

Az épületet érő zaj- és rezgésterhelés miatt, a színház- és rendezvényterem esetében a szigorú belsőtéri zajterhelési követelmények, csak a „ház a házban” elv alkalmazásával biztosíthatók. Ennek kialakítását rugalmas elasztomer támaszokkal biztosítjuk a külső és a belső szerkezet rezgésszigetelt szétválasztását. Az elasztomer támaszokat úgy kell méretezni, hogy a lengő rendszer sajátfrekvenciája f_{0_10} Hz legyen. A kapcsolóelemek közötti légrést, az üregrezonancia csillapítására, min. 64 kg/m³ üvegyapottal kell kitölteni. Az akusztikailag igényes tereknél, a forgalmi zaj súlyozatlan Limax hangnyomásszint spektrumai alapján határoztuk meg a homlokzati szerkezetek szükséges hanggátlását. A homlokzati nyílászáró mögötti térben észlelhető hangnyomásszint függ a terem elnyelésétől, ami az utózengei idővel van kapcsolatban, értékét célszerű $T_{köz} < 0,8$ s -nak választani. A homlokzati szerkezetek szükséges hanggátlásának számításakor, figyelembe kell venni, hogy a belső téri követelményérték a védett terekben üzemelő épületgépészeti rendszerek és a külső térből behallatszó forgalmi zaj eredője.

A többfunkciós nagyterem teremakusztikai kérdéseit kiemelten kell kezelni. Ennek érdekében minimum 30%-nyi felületen alkalmazunk diffúzor, azaz hangvisszaverő felületeket, míg a többi helyen kemény, ragasztott faburkolatokat alkalmazunk. A színházi nézőtér lehetséges helye felett homorú álmennyezetet célszerű kialakítani. Amennyiben a terem funkciója hangosítást igényel, legalább 40-50% -ban mobil függönyöket kell alkalmazni a hangvisszaverés csökkentése érdekében. Fontos, hogy a zenekari előadásokra állítható hangvetők felszerelésének lehetőségével készüljön fel az épület.

A színház, mint zajos üzem környezeti hatásai

Zajcsökkentési javaslatok: a hűtőgépnél hanggátló falat kell a környezet védelmének biztosítására megépíteni. A légkezelők esetében részben a légszűrőkhöz elhelyezett hangcsillapítókkal, részben a szívókamrák segítségével lehet biztosítani a szükséges zajcsökkentést. Az egyes rendszereknél a hangcsillapítók elhelyezését, egyedi beiktatási veszteségét, a tervezés későbbi fázisában lehet pontosítani.

Összességében megállapítható, hogy a tervezett létesítménynél, műszaki megoldásokkal, szervezési intézkedésekkel biztosítható, hogy az üzemvitel a környezeti elemekre nem fog káros mértékű terhelést okozni.

6. FORGALOMTECHNIKA

VIZSGÁLATOK

1.1 Jelenlegi közlekedési hálózati kapcsolatok

Közúthálózat

A tervezési terület környezetében országos főút található, a 18-as Honvéd utca és a Petőfi Sándor utca vonalában. A parkolórampát ezért célszerűen a kisebb forgalmú Deák Ferenc utca felől nyitjuk. Az utcák kétirányúak, az országos főút és a Király utca- Markusovszky Lajos u. tengely csomópontjára jó megoldási lehetőségnek tartjuk a kiírásban csatolt körforgalmat, ezért terveinken ehhez alkalmazkodtunk. A területen és környezetében lévő többi utca mellékút, lakóutca.

Tömegközlekedési hálózat

A környéken a tömegközlekedési hálózat az autóbushálózatra korlátozódik. A jelenlegi autóbusz pályaudvar a Március 15. tértől a Petőfi úton haladva a nyugati irányban, tőle kb. 600 méterre található.

Kerékpárúthálózat

A Gyöngyös műcsatorna mentén meglévő városi kerékpárút intenzíven használt hálózati elem. Tervünk megtartotta, sőt, a Pelikán park mentén a színház közönségforgalmi tereinek tájolásával kiemelt ennek szerepét.

1.2 Jelenlegi forgalmi rend, útpályák

A területen a Petőfi Sándor utca és a Szelestey László utca 2x2 sávós osztottpályás főutak, míg a többi környező utca 2x1 sávós. Burkolatuk relatíve jó állapotú aszfalt, mindkét oldalon kiépített aszfaltjárda található.

JAVASLATOK

A -2P+F+3 kialakítású létesítmény megvalósulásával egyidőben szükséges közlekedésfejlesztések:

- Budafoki út – Hóerőmű utca csomópont kiépítése, járműosztályozók miatt szegélykorrekció a Budafoki úton, jelzőlámpás forgalomirányítás bevezetése
- Az épület gazdasági feltöltéséhez, és parkolórampájához útcsatlakozás létesítése a Deák Ferenc utcára a kisíves behajtó kapcsolat biztosításával
- A Deák Ferenc és a Markusovszky Lajos utcák mentén merőleges és párhuzamos parkolók kiépítése

PARKOLÁS, PARKOLÁSI MÉRLEG

A kétszintes mélygarázs közötti kapcsolata a Deák Ferenc utcára szerveződik. A színház és éttermi funkció 100 férőhelye után az OTÉK előírásainak megfelelően 20, a színház- és rendezvénytér, valamint a szekció- és előadótermek, TV-stúdió és irodák funkciója után mindösszesen 250 parkolóhelyre van szükség iroda jellegű funkciók minden megkezdett 20m²-e után 1 db, színház jellegű funkciók esetében 5 férőhelyenként 1 db). Az összesen 270 parkolóhelyből a kiírásnak megfelelően részben telken belül biztosítunk 216 darabot, míg 54-et a Markusovszky és a Deák Ferenc utcák mentén javasolunk megépíteni. Az új épületen belüli parkolózám lehetővé teszi akár bérparkolók, P+R rendszer kialakítását is, ami az egész projekt gazdaságosságát fokozhatja. Az intenzív kerékpárforgalom miatt a pincszinteken 60 férőhelyes kerékpártárolót létesítettünk, de a felszínen, az épület bejáratai mellett is célszerű további kerékpártárolókról gondoskodni.

A parkolózint forgalomterhelését az alábbi mellékelt lefolyási vázlat mutatja.

